

MEMÒRIA
de la intervenció arqueològica
al molí de Pau Modolell de Viladecans (Baix Llobregat)

EXPEDIENT:

CLT 2022 EXP ARQ0002PREV 3684
CLT 2023 EXP ARQ0002PREV 4860

Promotor:

AJUNTAMENT DE
VILADECANS

Arqueòleg:
Eduard Sánchez Campoy

ARQUEÒLEGS.CAT, Cat Arqueòlegs S.L.

Maig de 2023

SUMARI

FITXA

1. SITUACIÓ

2. INTRODUCCIÓ. MOTIUS DE LA INTERVENCIÓ

3. NOTA HISTÒRICA

4. RESULTATS

5. CONCLUSIONS

6. BIBLIOGRAFIA

7. PLANIMETRIA

FITXA

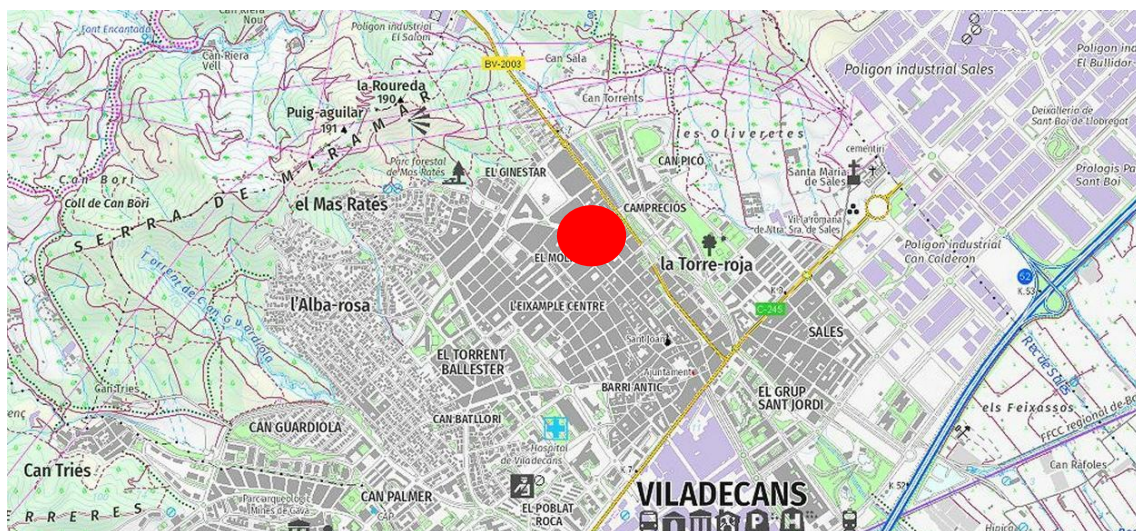
INTERVENCIÓ:	Intervenció arqueològica al molí de Pau Modolell
SITUACIÓ:	Plaça Salvador Allende. Cruïlla Avinguda del molí i carrer Pare Artigas
MUNICIPI:	Viladecans
COMARCA:	Baix Llobregat
COORDENADES	X=417393m, Y=4574944m, Z=35m snm
EXPEDIENTS:	CLT 2022 EXP ARQ0002PREV 3684 CLT 2023 EXP ARQ0002PREV 4860
TIPUS DE JACIMENT:	Intervenció arqueològica
TIPUS D'INTERVENCIÓ:	Preventiva
CAMPANYES:	Del 20 de juliol al 12 d'agost de 2022 Del 6 al 10 de març 2023
EXECUCIÓ:	Catarquòlegs S.L.
DIRECCIÓ:	Eduard Sánchez Campoy
MOTIVACIÓ:	Reforma urbana
PROMOTOR:	Ajuntament de Viladecans
DIRECCIÓ:	Àrea Metropolitana de Barcelona
CONSTRUCTOR:	COPCISA S.A.

1. SITUACIÓ

La present intervenció s'ha realitzat a la Plaça de Salvador Allende, ubicada en el recorregut de l'Avinguda del Molí, en el seu entrecreuament amb el carrer del Pare Artigas. Aquests vials s'ubiquen a límit septentrional del nucli poblacional de Viladecans.

Zona de la intervenció en relació al terme municipal de Viladecans (Font: ICC)

Imatge de la part septentrional del nucli poblacional de Viladecans (Font: ICC)

La situació topogràfica de la zona de la intervenció segons el sistema de coordenades *Universal Transverse Mercator* (U.T.M.) és: X=417393m, Y=4574944m, Z=35m snm

Detall de la ubicació de la intervenció (Font: ICC)

Orto imatge de la zona de la intervenció (Font: ICC)

2. INTRODUCCIÓ. MOTIUS DE LA INTERVENCIÓ

La present intervenció ha estat motivada pel fet que l'Ajuntament de Viladecans ha realitzat reformes a la Plaça de Salvador Allende, ubicada a l'Avinguda del Molí (Pl. Salvador Allende). En el decurs d'aquestes obres executades per l'empresa Copcisa S.A, s'ha localitzat el Molí de Pau Modolell, del qual se'n sabia la seva existència però se'n desconeixia el seu estat de conservació. Els treballs d'obra han mostrat que l'estat de conservació, evidentment en les plantes baixes, és força bo, i és per aquest motiu que el propi consistori ha tret a concurs una licitació per acabar d'excavar-lo i documentar-lo. Aquesta licitació ha estat guanyada per l'empresa Arqueòlegs.cat, Catarqueòlegs, SL

Els objectius que es persegueixen amb la present intervenció arqueològica preventiva han consistit en la documentació arqueològica de les restes l'edifici del molí, conegut amb el nom de Molí de Pau Modolell, i en la documentació de les restes mobles i immobles localitzats així com també dels processos d'excavació.

En la relació d'Elements d'Interès Patrimonial (EIPs), aprovada pel Ple municipal de data 26 d'abril de 2007, la plaça Salvador Allende està inclosa dins de l'àmbit dels jaciments arqueològics del terme municipal per l'antiga existència d'un molí fariner enderrocat a principis de la dècada de 1980.

Campanyes

Els treballs de documentació s'han desenvolupat en dues etapes en funció del desenvolupament de les obres prèvies d'urbanització de la plaça Salvador Allende.

Campanya del 20 de juliol al 12 d'agost de 2022.

En arribar al jaciment, vàrem trobar que les estructures del molí ja estaven totalment a la vista, exceptuant els seus extrems (bassa superior i costat est, que havien estat excavats, però tornats a cobrir). Així doncs, l'excavació s'ha iniciat amb l'excavació mecànica, amb l'objectiu de delimitar novament l'extrem est de la bassa (protegida amb rebliments en el decurs de l'obra), ubicada a la part oest

A part de la reexcavació mecànica de part de la bassa superior, la resta de l'actuació arqueològica ha estat més una neteja de deixalles procedents d'abocaments posteriors i superiors, que no pas excavació.

La campanya s'aturà en la documentació del sector més oriental del conjunt, degut a l'afectació transversal d'un conjunt d'instal·lacions telefòniques soterrades, que hi impediè l'accés. Un cop eliminades aquestes instal·lacions es va planificar la següent campanya

Campanya del 6 al 10 de març 2023

En quedar lliure l'espai més oriental del conjunt moliner, es van poder continuar els treballs arqueològics de documentació per tal de comprendre el seu funcionament i evolució constructiva que encara presentava diversos dubtes interpretatius. En aquest extrem est s'ha localitzat un espai relacionat amb una roda hidràulica, adjacent al carcabà inferior i una mina que actuava de desguàs. També es va fer seguiment de les obres de fonamentacions localitzant una fossa sèptica a l'exterior i a ran del mur sud de l'edifici.

Fotos de l'estat inicial de la intervenció (20/08/2023)

3. NOTA HISTÒRICA¹

1818. Concessió a Pau Modolell autorització per tenir un molí al torrent de Can Pere Trius a Viladecans.

1828. Construcció del molí de Pau Modolell.

1854. Esment de l'edifici del molí i de dues "rodes" (moles) i dos dipòsits.

1929. Transformació de les basses a dipòsits d'aigua per l'Ajuntament de Viladecans.

1960. Els germans Lligades de cal Sardà, aprofiten els soterranis (basses) pel conreu del xampinyó.

1974. La casa del molí queda deshabitada.

1980. L'Ajuntament accepta la finca del molí, per donació de l'Herència Modolell, i executa l'enderroc de la casa i dependències.

Vista de les estructures conservades de la planta de la casa del molí

¹ Informació extreta de: ALTAMIRANO CARDOSO, A.; CALDERÉ BEL, X.; GONZÁLEZ VERA, À. I LUENGO CARRASCO, M.(2015): "El llarg camí per a proveir d'aigua potable a Viladecans. De la mina la Parellada a la Societat General d'Aigües de Barcelona", L'aigua, el territori i les persones. Actes de les VII Trobada de Centres d'Estudis i d'Estudiosos d'Eramprunyà, Centre d'Estudis de Gavà Pàg. 117-122. Juny 2015. Agraïm al Sr. Manuel Luengo del Departament de Patrimoni Cultural de Viladecans, la informació documental facilitada.

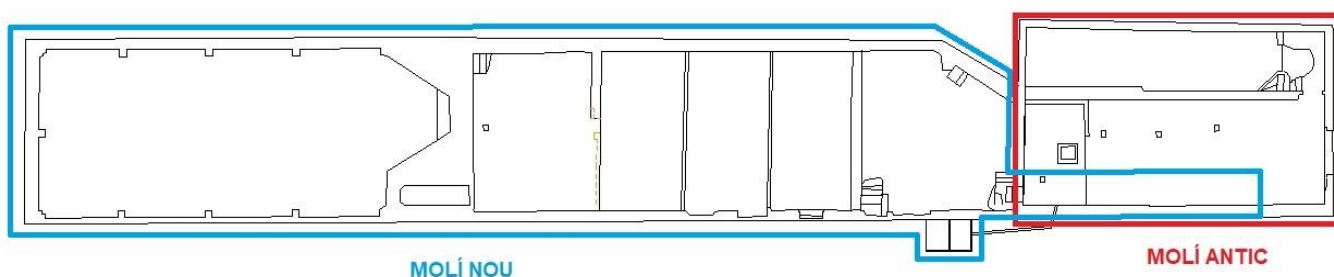
4. RESULTATS

Descripció dels espais i llurs característiques

Característiques generals

El conjunt s'estructura en vuit espais en quatre nivells, que corresponen a dos edificis associats i que a partir d'ara identifiquem com “molí antic”, a llevant i “molí nou”, a ponent i que ocupen una extensió rectangular de 59 x 8 metres (520 m²), algun dels quals podria correspondre a la modificació d'alguna construcció més antiga. La construcció està feta majoritàriament amb obra mixta de pedra i maó massís lligada amb morter de calç, en general d'una gran qualitat constructiva. Tanmateix el sector situat més a llevant o molí antic, està parcialment construït amb obra de maçoneria de pedra i revestida amb morter de calç. Aquesta part del conjunt ens és ben coneguda per diverses fotografies conservades on es pot observar que es tracta d'un edifici rectangular de planta baixa subdividit en dos espais també rectangulars: sala de la roda hidràulica i sala de moles.

Tot el conjunt moliner quedava sota la casa del moliner i l'extensió d'aquesta com a casa de pagès amb usos agropecuaris propis de l'època. D'aquesta solament en resten fotografies antigues ja que fou enderrocada el 1980 i solament hem trobat part de la delineació dels fonaments perimetrals.

Base de pedra d'una premsa per xafar la brisa del raïm

Detall àmbit

Detall paraments mur nord

Detall paraments mur sud

Porta paredada. Sud

Restes escala d'accés al pis superior

Vista des de pont

Vistes generals de les dependències de la casa del molí

Fossa sèptica. Feta de maó lligada amb pòrtland

MOLÍ ANTIC

1. **Espai per a la roda hidràulica**. Mesura 10,55 x 1,50 metres. En aquest espai allargassat i rectangular hi havia estat ubicada una roda hidràulica que s'identifica indubtablement per la planta, dimensions, l'empremta del ròssec en mur sud i per la pedra on descarregava l'eix de la roda situada al bell-mig. La roda, que deuria ser de fusta amb caixons per rebre l'aigua per impulsar-la, s'ha pogut mesurar aproximadament per l'empremta que s'observa en el mur de migdia en 7,20 metres de diàmetre, restant 1,70 cm pels laterals longitudinals i pocs cm per l'amplada. Desconeixem el sistema de transmissió de la força probablement per engranatges vers els rodets situats al carcabà colateral, degut a reformes posteriors que van modificar aquest espai.

Espai de la roda hidràulica, coberta i amb terres

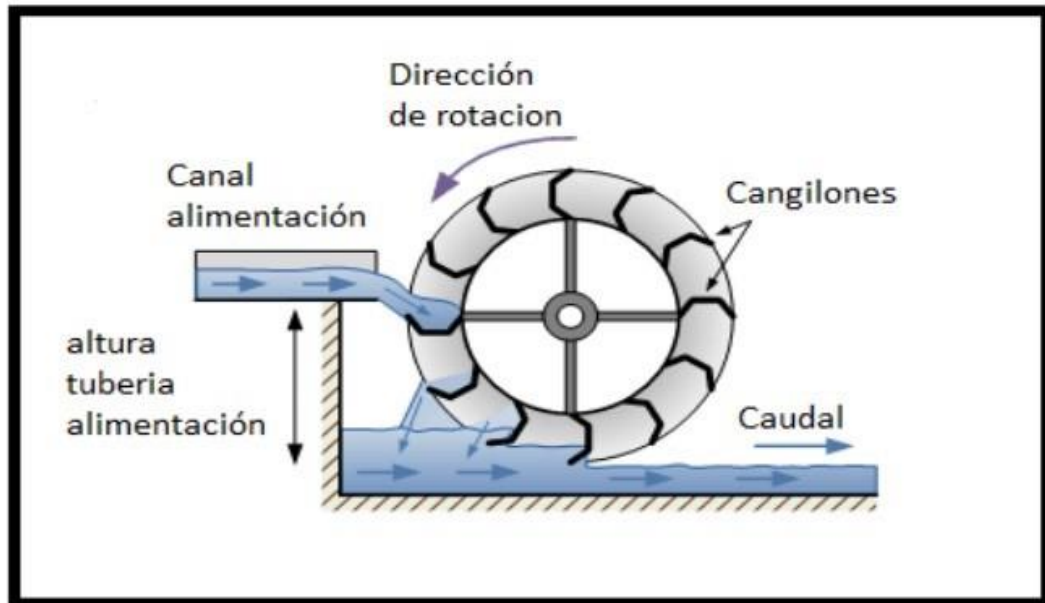

Espai de la roda hidràulica. A la dreta el tub de ferro

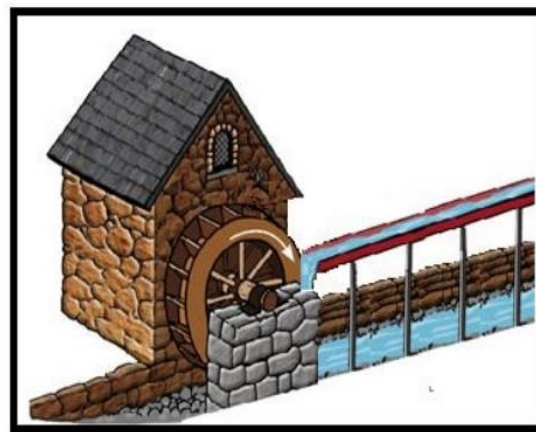
L'emplaçament de la roda, un cop eliminada aquesta, es va cobrir amb una volta de maó mecànic de 3 cm datable per tipologia en la 2a. meitat del segle XX.

En sentit W-E i en diagonal de dalt a baix adossat al mur nord, es conserva una canonada de ferro colat de 4 cm de diàmetre per a aigua a pressió que té continuïtat en la galeria o mina de desguàs que s'obre en l'angle inferior SE de l'espai que ens ocupa. L'esmentada mina de 1,7 x 0,6 m tenia la funció de desguassar l'aigua que s'abocava a la roda. Aquella fou tallada per la intersecció amb la mina procedent del molí nou fusionant-se en una única mina.

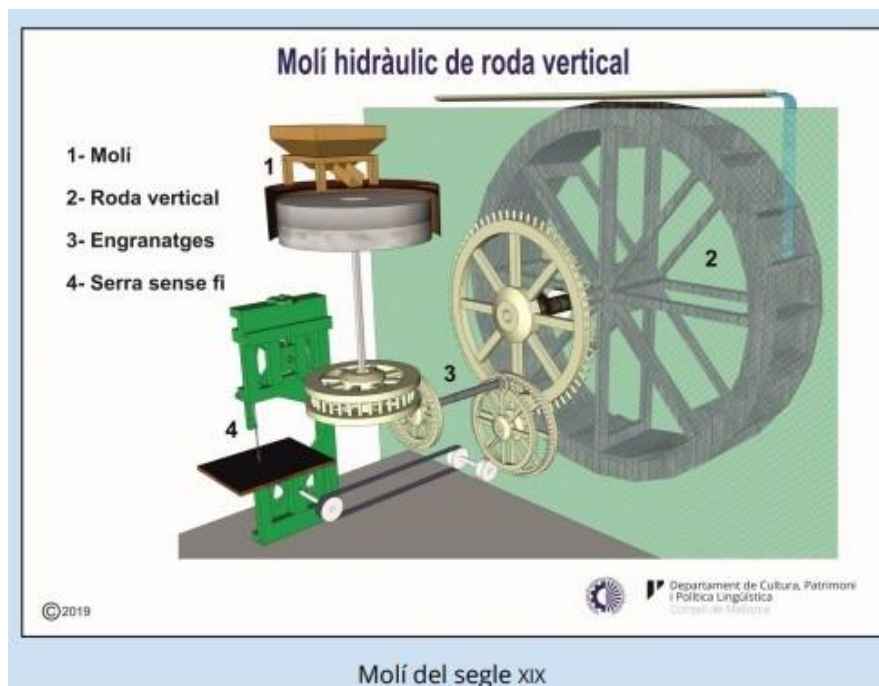
La roda s'accionava amb la força de la caiguda d'aigua des de un canal lateral pel sistema d'alimentació intermitja. L'entrada d'aigua l'hem identificat en l'extrem est del mur sud de l'espai de la roda.

Sistema d'alimentació intermitentja) Font: Alternative Energy 2013)

Esquerre: Sistema alimentació vertical. Dreta: Sistema alimentació intermitentja

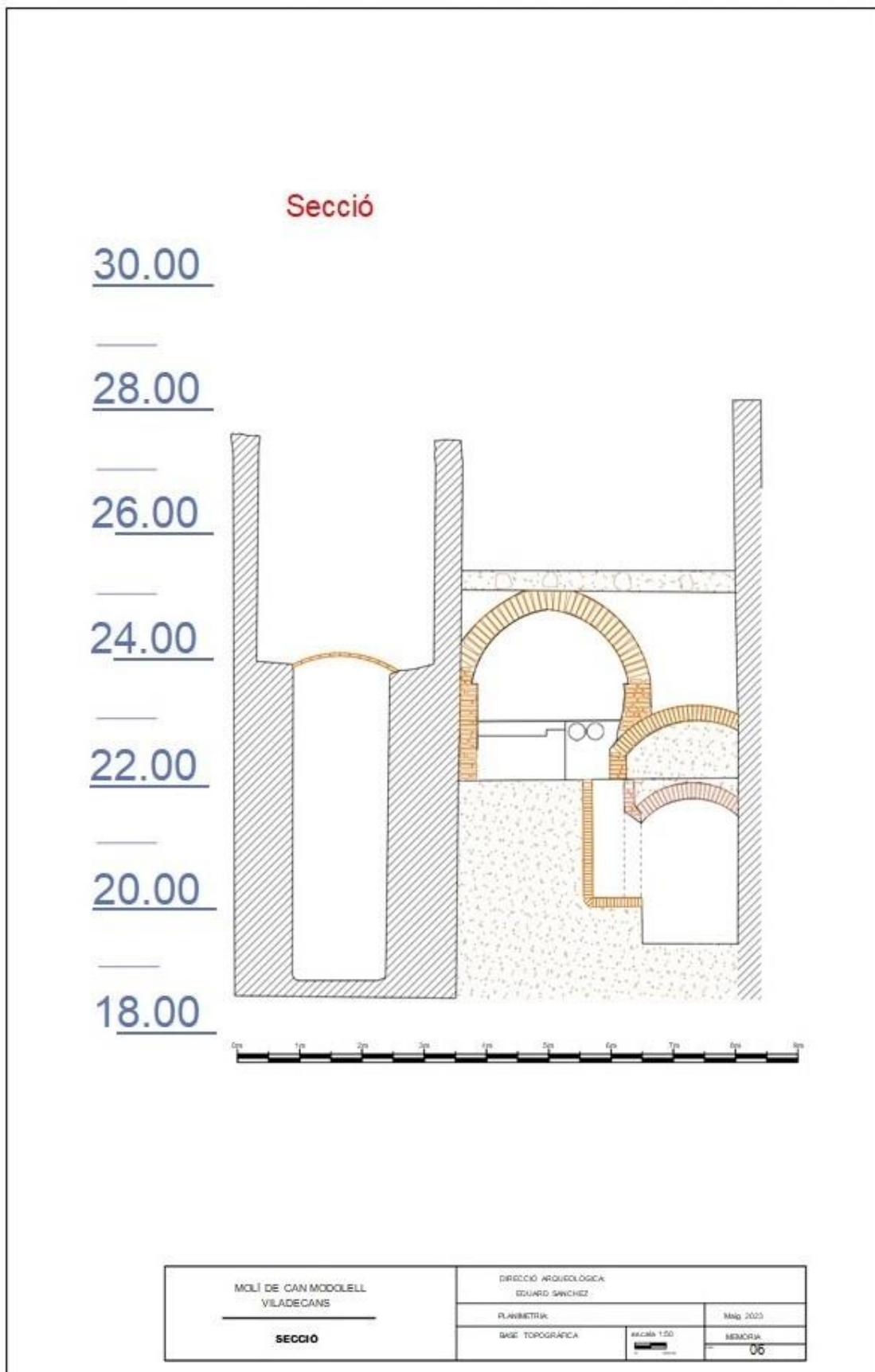
A l'esquerra porta d'accés el carcabà antic des de la sala de la roda. A la dreta el desguàs en mina de l'espai de la roda hidràulica

Empremta de la roda (1) al mur sud i entrada de la caiguda d'aigua (2)

Carreu de suport de l'eix de la roda hidràulica

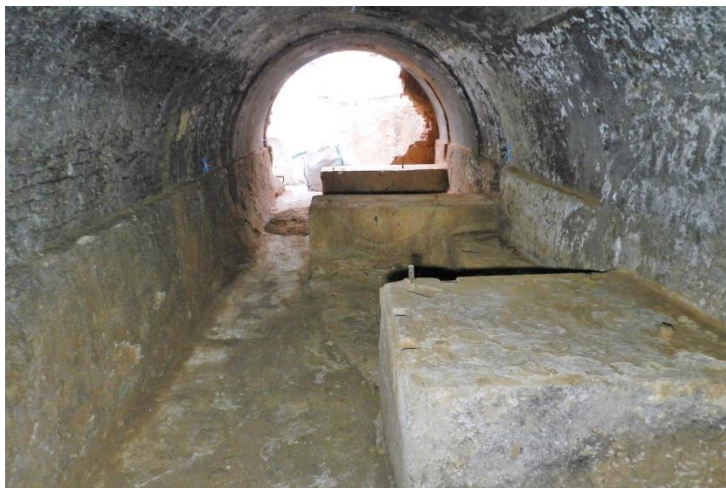

2. Carcabà antic. Mesura 2,40 x 8 metres. Es tracta d'una volta de canó de mig punt molt ben construïda amb maó arrebossat de morter. S'hi accedia per una obertura amb graonada situada a l'angle NE, procedent del nivell superior de la sala de moles i amb un envà que protegia l'accés de la caiguda al profund espai de la roda hidràulica. També hi trobem tres bancades transversals d'obra que semblen ser de suport a algun tipus de mecanisme o rodets per accionar les tres moles superiors a través de l'eix que travessava la volta on s'observa una obertura sobre cada una de les bancades, també relacionable amb sengles encaixos verticals a la volta, alineats amb cada bancada per emplaçar-hi l'alçador (també dit templador) per tal de poder anivellar i graduar el rodet. Creiem que en origen a aquest carcabà solament s'hi podia accedir des de l'accés abans descrit; no com en l'actualitat que està comunicat i accessible des de la sala de la mola del molí nou, degut a que en el s. XX es deuria eliminar el mur de maó de separació del qual en resten testimonis. El nivell de circulació actual és de pòrtland que amaga una canalització que podria haver estat la sèquia que portava l'aigua fins la roda hidràulica. Refeta i coberta amb maó mecànic i utilitzat com a possible desguàs al segle XX (conserva dues canonades de fibrociment).

Aquest carcabà es va netejar de deixalles, que procedeixen d'un l'esllavissament superior a través de l' obertura situada en l'angle superior NE.

Vista del carcabà antic amb els bancades on s'emplaçaven els rodets

Vista general del carcabà antic des de llevant

Detall de del forat per on passava l'arbre o eix de la mola

Detall d'una bancada. Al fons el detall de l'espai per on hi havia instal·lat l'alçador o templador

Detall del canal tapiat sota el carcabà antic

3. Sala de moles antiga. Mesura 10,60 x 4,70 metres. Situada sobre del carcabà antic deuria estar ocupat per l'espai que ocupaven les tres moles accionades des del carcabà inferior. El paviment de la sala està molt desfet però conserva alguns testimonis de paviment de rajola. A aquesta sala s'hi accedia des d'un portal de doble fulla situat a llevant del qual es conserva encara el marxapeu. A la dreta, un cop travessat el portal es troba una porta que dona accés a l'espai de la roda i al carcabà inferior.

**Vista des de llevant del portal del molí vell. 1950.
Fons Secundí Roca. Arxiu Municipal de Viladecans.**

Vista des del SE de la sala de moles antiga amb el portal en primer terme

MOLÍ NOU

1. **Bassa superior.** Es tracta d'una bassa, però que en realitat podríem anomenar dipòsit o aljub, que ja des de la seva construcció era coberta amb 8 voltes suportades amb arcs rebaixats recolzats sobre pilars centrals rectangulars creant dues crugies en quatre trams que s'entreguen també sobre pilastres i arcs integrats

**En la imatge es pot observar part les arcades de les voltes de coberta encara conservades i l'entrada de l'aigua exterior canalitzada
Fotografia datada entre els anys 1926-1928. (J Mas Guardia. Arxiu C.E.C.)**

en els mur perimetrals. En planta ocupa un espai rectangular de 15,5 x 7,40 metres i 2,3 metres d'alçada al centre dels arcs amb una capacitat aproximada de 260 m³. L'extrem situat a llevant s'estreny de forma excèntrica vers el lateral nord, per tal de concentrar la caiguda de l'aigua al desguàs o cup que comunicava (actualment tapiat) amb el carcabà adjacent on deuria haver-hi hagut el rodet per fer girar la mola. Al lateral sud hi ha un espai estret i rectangular (3 x 0,8 m) que comunicava el pas de l'aigua entre la bassa superior i la bassa inferior, regulant el pas per una comporta per tal de desguassar entre les dues basses. La comporta i la comunicació entre basses fou tapiada, en canviar l'ús de bassa a dipòsit d'aigua i connectar l'espai esmentat (any 1929) amb una canonada de ferro folrada de morter que discorre entre la bassa superior i la mina conservada al subsòl de l'extrem de llevant del conjunt. Considerem

que quan es va modificar l'ús de bassa de molí a dipòsit per aigua potable, es van arrebossar i lliscar tots els murs perimetrals amb el ciment pòrtland que encara avui es conserva en molt bon estat.

Solament s'han conservat els murs perimetrals (ni els pilars centrals ni els arcs), i parcialment pilastres perimetrals on s'observa l'arrencada dels arcs desapareguts. Tota l'obra està feta amb murs de maó massís de molt bona factura adossats al substrat geològic (la bassa està per sota del nivell geològic natural de l'entorn). El mur mitger al costat est amb la sala de moles i el carcabà, està construït amb maçoneria de pedra d'un metre gruix per aguantar l'empenta de la pressió de l'aigua.

Imatge actual de la bassa superior segons planimetria 3D (Àrea Metropolitana de Barcelona) Estiu 2022

La bassa superior excavada. Foto Manuel Luengo

Reexcavació de la bassa superior, extrem est on s'observa el cup o desguàs segellat amb obra.

Pas de comunicació de l'aigua entre la bassa superior i la sala lateral sud del carcabà. Al fons es troba la canonada del 1929

2. Carcabà de la bassa superior. Es tracta d'un doble espai, cada un cobert amb volta de mig punt i comunicats entre ells per un portal. Es troba adjacent a llevant de la bassa. Aquí hi havia el rodet que havia fet funcionar la mola que estava a la sala superior. Es una sala coberta amb volta de canó de mig punt feta amb maó. Actualment s'hi pot accedir per un portal que probablement es va obrir en perdre la funció de molí. Aquest carcabà mesura 5'25 x 2 metres en planta rectangular i està comunicat a través d'una obertura amb una sala adjacent al sud, de les mateixes característiques i coberta amb volta de canó i una mica més estreta (1,70 m). Aquest segon espai actuava de comunicació d'aigües entre la bassa superior i la inferior a més de l'aigua procedent del rodet quan aquest estava en funcionament. Actualment l'esmentada comunicació es fa gràcies a una escala que es deuria construir per comunicar els diferents espais quan ja no tenia l'ús de molí. Al mur sud d'aquest espai i afrontat amb el portal que comunica amb la sala del rodet, s'obra un portal actualment tapiat amb dues canonades de fibrociment que s'hi entreguen d'ús desconegut. Aquesta cambra colateral a la del rodet, queda travessada per la canonada de ferro procedent de la bassa superior amb dues aixetes reguladores del cabal. Sobre els carcabans descrits s'allotjava la sala de la mola, de la qual no en queda cap rastre. Els paviments estan lliscats amb ciment pòrtland. Sobre aquest carcabà hi havia la sala de la mola superior

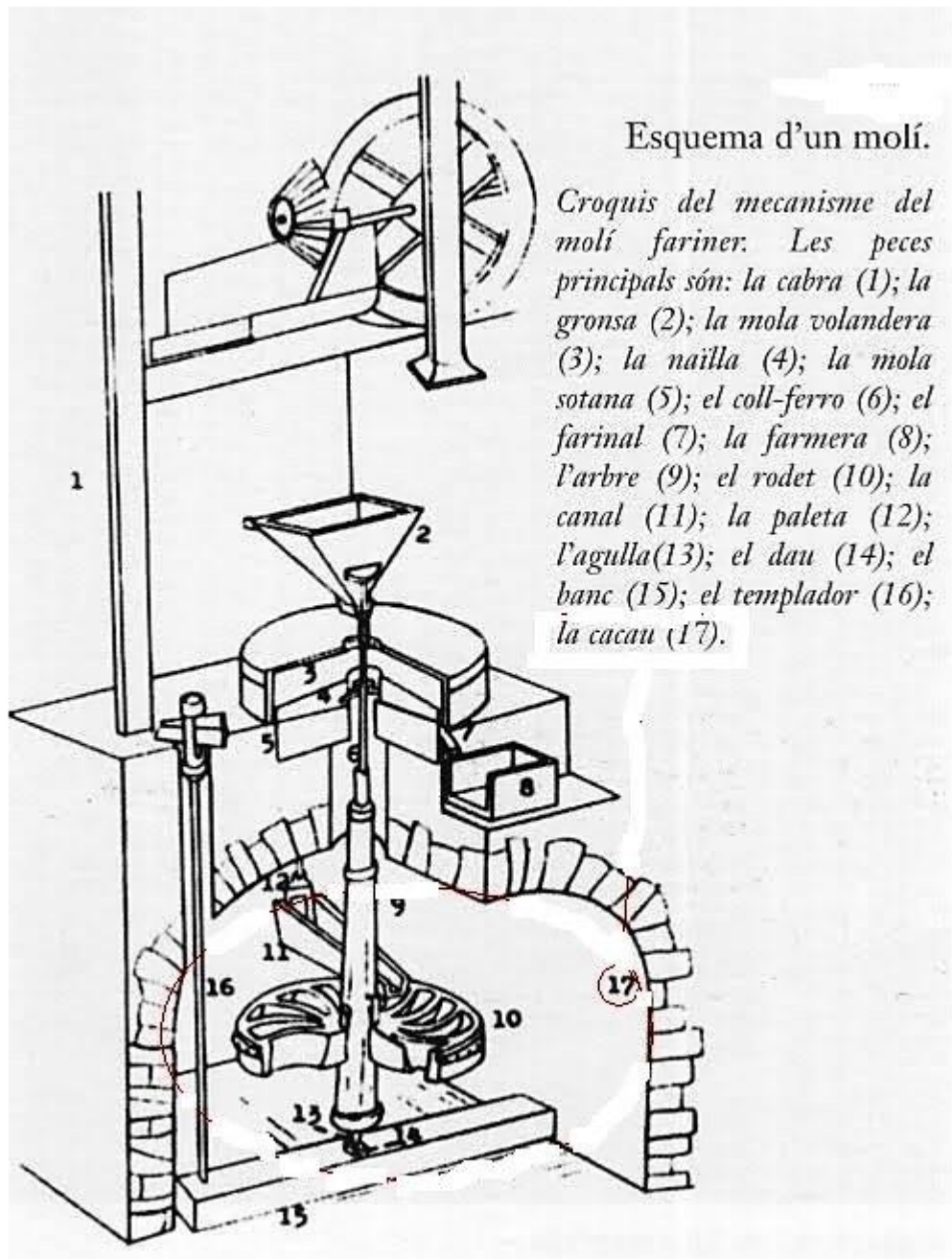
Carcabà de la bassa superior. El cup que aportava l'aigua està paretat.

Accés actual al carcabà de la bassa superior.

Mur de ponent de la sala de la mola superior

Esquema d'un molí fariner

(Extret de "Molins d'aigua de la vall d'Albaida" de Fernando Sendra Bañuls

A l'esquerra, portal d'accés a la sala lateral des del carcabà de la bassa superior. A la dreta el portal paretat al mur sud i afrontat amb l'accés a la sala del carcabà.

Sala lateral sud al carcabà de la bassa superior i comunicació actual amb escala vers la bassa inferior. Es pot veure la canonada de 1929 que travessa l'espai longitudinalment

Escala actual d'accés entre el carcabà superior i la bassa inferior, vist des de l'interior d'aquesta

3. Bassa o dipòsit inferior. Aquesta és quasi idèntica que la bassa superior, tant en dimensions com en característiques constructives. Tanmateix, a diferència de la bassa superior, l'extrem situat a llevant s'estreny de forma trapezoïdal i excèntrica vers el lateral sud. També està travessada per la canonada de ferro sobre suports d'obra que travessa pel forat del cup per on hi havia la caiguda d'aigües vers el carcabà inferior. Aquí es conserva un tirant de ferro per regular el pas de l'aigua de la canonada des de la vivenda superior, avui desapareguda. Aquest espai està cobert amb voltes sustentades amb arcs rebaixats (dues crugies en quatre trams més un cinquè en volta simple que cobreix l'àrea trapezoïdal de desguàs), tot construït en obra de maó i arrebossat de morter ben lliscat. Per les seves característiques considerem que és una obra coetània de la bassa superior i feta amb l'objectiu d'aprofitar al màxim el cabal d'aigua per a les dues moles. El fet de estar cobertes amb volta reduïa al màxim la vaporització. A l'angle SE, s'hi obra un pas que creiem que fou practicat quan ja tenia la funció de molí.

Aquest dipòsit o sala subterrània fou l'espai principal utilitzat pels germans Lligadas per al conreu del xampinyó a partir de l'any 1960. D'aquesta etapa són les lleixes fetes d'obra que ocupen tot el perímetre de la sala.

Bassa inferior abans de ser netejada. En primer terme el tub de canalització d'aigües de 1929

Bassa inferior després de ser netejada

A l'extrem NE hi ha un envà d'obra afegit quan havia perdut l'ús de molí, que delimita un espai al qual no hi ha accés actualment. És probable que darrera aquest envà hi hagi el sobreeixidor de desguàs alternatiu que comunica amb el carcabà inferior i que es pot observar en baixar a aquest.

A l'interior d'aquest gran dipòsit hi havia acumulació de deixalles i runes, principalment a l'angle NE, procedents d'un abocament procedent de la part superior, des d'una obertura a la volta.

Bassa o dipòsit inferior abans de la neteja de les deixalles i runes procedents d'un pou superior.

Mur en angle aparegut darrera la runa que podria amagar el desguàs per traspasar l'aigua a la sala adjacent inferior.

Espai de desguàs a l'extrem est del dipòsit per on discorria l'aigua amb força de la bassa inferior al carcabà inferior. Actualment el cup està ocupat per la instal·lació de la canonada de 1929

Comunicació actual entre el dipòsit inferior i la sala de la mola col·lateral

4. Sala de la mola de la bassa inferior. És un espai de planta rectangular de 4,40 x 2,80 metres, sustentada sobre la volta del carcabà on encara es conserva el rodet desplaçat. Aquesta sala tenia el nivell de circulació original 90 cm per sota del nivell en que la vàrem trobar. En època més recent (s. XX) es va recreixer el nivell de paviment amb runes i aquest estava fet amb una capa de 3 cm de morter de pòrtland. Al centre d'aquesta sala es conserva un accés vertical al carcabà inferior en forma de pou quadrangular fet de maó, que també es va recreixer en desplaçar més amunt el nivell de circulació quan ja no estava en ús com a molí.

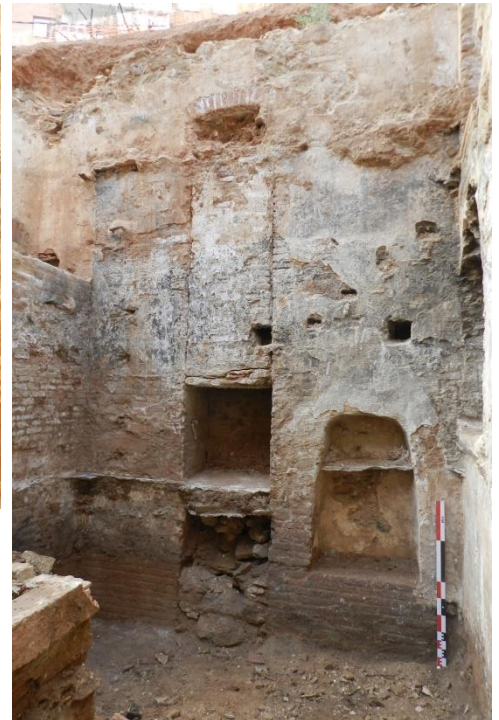
Vista del sector de llevant. En primer terme i més inferior la sala de la mola de la bassa inferior, abans de la nostra intervenció. S'observa el nivell de circulació a la cota de la volta de canó adossada. (Manuel Luengo estiu 2022)

Sala de la mola inferior, neta i amb el nivell de circulació originari

A la dreta, mur lateral sud de la sala de la mola on s'observa un registre paredat amb obra. A sobre, sala de moles antiga situada al costat est i que havia estat tancada pel mur d'obra parcialment conservat.

Per raons de seguretat i accessibilitat aquest pou o arqueta l'hem desmuntat deixant-lo al seu nivell original.

Aquesta sala presenta una obertura vertical allargassada (sembla un registre) tapiada amb maó al mur del costat sud d'ús incert. En la part alta dels murs es detecten els caps de biga del forjat superior de fusta.

Registre o pou d'accés al carcabà inferior. A dalt rebaixat exteriorment per recuperar el nivell originari de circulació i ser posteriorment desmuntat

5. Carcabà de la bassa inferior. Situat a sota de la sala superior de la mola, però ocupant el terç sud de l'espai. S'hi accedeix per un pou d'obra situat al centre de la sala superior i en secció lateral de la volta inferior. Aquesta té una allargada d'uns 2,75 m i 1,90 m d'ample i fou construïda seccionant la volta antiga que era uns 80 cm més alta, d'uns 8 metres de llarg per confluïr i desguassar en la mina que discorre

excavada per llevant. L'espai està travessat longitudinalment en pendent continu per la canonada del 1929 procedent del la bassa o dipòsit inferior adjacent. En construir aquest carcabà per al rodet de la bassa inferior, es va tenir que seccionar la galeria preexistent com ho demostra el testimoni del sòl antic que es pot observar banda i banda de la galeria refonamentat amb obra de maó. Aquesta obra fou necessària per rebaixar la galeria al nivell base del nou carcabà i desguassar vers la esmentada mina situada a llevant.

Carcabà inferior amb el rodet desplaçat. Als laterals es pot Observar l'arrencada d'una volta anterior, modificada i sobrealçada al nivell actual

Carcabà inferior, rodet i accés lateral des del registre superior de la sala de la mola. En la base de l'accés una canalització d'obra procedent de la bassa inferior per buidar la bassa sense fer rodar el rodet.

En el punt on la galeria canvia d'orientació per anar vers el sud a enllaçar amb la mina i al costat nord, es conserva un portal amb brancals i arc adovellat fet tot de maó, interiorment massissat en dues parts separades per una arc molt pla fet de maó. Hem sondejat en el massissat superior fet de maó i hem constatat que darrera es troba la canalització longitudinal conservada en la base del carcabà antic. Darrera el massissat interior fet de fragments de maó i pedra lligats amb morter de calç hem descobert que l'arc molt pla correspon a una volta i no a un arc com semblava aparentment. Aquesta volta cobreix un canal que podria ser un desguàs vers la galeria de la mina?

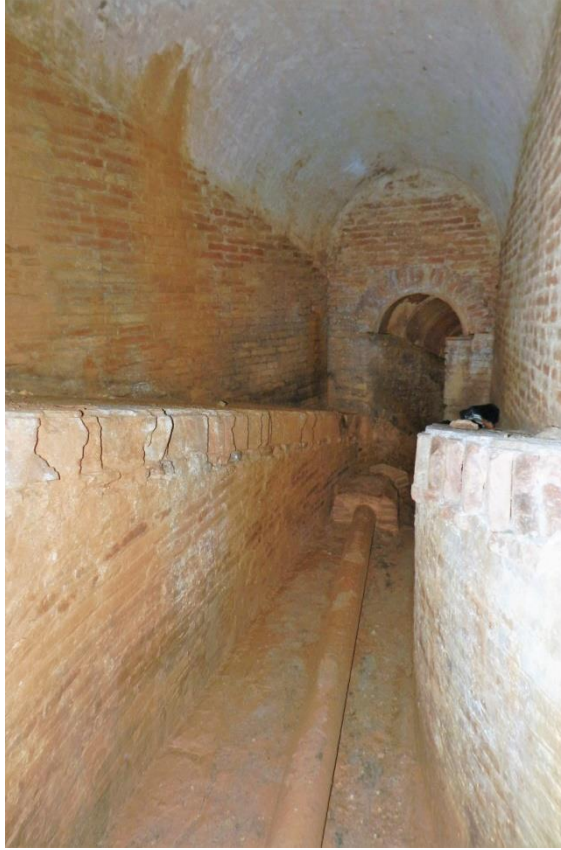
Carcabà de la bassa inferior on s'indica el testimoni de l'antic sòl seccionat existent abans de la reforma, per tal d'encabir el nou carcabà

Portal paretat situat en el punt d'inflexió entre la galeria procedent del carcabà inferior i la unió amb la connexió amb la mina. Prospecció feta al portal. Dalt trobem la canalització de la sala de moles antiga. L'arcada inferior es constata que correspon a una volta amb continuïtat

6. Connexió amb la mina de desguàs. Des de l'esmentada volta alta, s'inicia una altra volta en fort pendent vers el sud-est que s'escanya en arribar a la mina on el primer tram està coberta amb revoltó ceràmic i després de 2 metres simplement excavada en el substrat natural amb una alçada de 170 cm i una amplada de 60 cm. La part inferior està colgada de fang i hi ha instal·lada la canonada que procedeix dels dipòsits superiors descrits més amunt.

Hem entrat uns 40 metres al fons de la mina fins arribar a un punt on el fang acumulat redueix l'alçada hàbil i es troba una canalització de fibrociment que travessa en vertical de funció desconeguda. A mig traçat de la mina aquesta secciona una altra mina procedent de

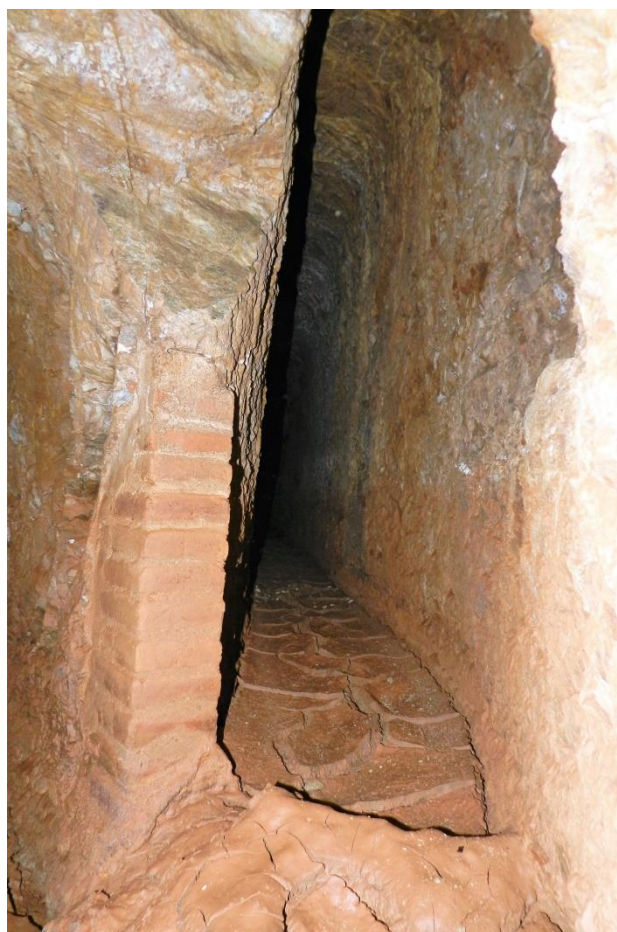
Espai que uneix el carcabà inferior en pendent vers la mina. En construir el carcabà del molí nou es va seccionar el paviment antic i refonamentà amb obra els laterals

Entrada a la mina

Extrem interior de la mina bloquejat per connexions fetes amb canonades de fibrociment

Branca de l'altra mina procedent de la sala de la roda hidràulica seccionada per la mina procedent del molí

5. CONCLUSIONS

Els treballs d'investigació del conjunt moliner de Pau Modolell han permès identificar dos complexos diferenciats i tecnològicament diferents dels segle XIX i reutilitzats per a altres usos al segle XX.

1. El conjunt moliner es conserva en planta quasi totalment complet malgrat la desaparició total de la vivenda i els obradors superiors.
2. S'han identificat dos conjunts: un molí més antic de tres moles que funcionava per activació d'una roda hidràulica i un molí construït posteriorment activat per l'aigua procedent de dues basses que activaven dues moles. La construcció del segon molí va inutilitzar l'anterior més antic.
3. El molí nou estava format des d'origen per dues basses cobertes que permetien moure simultàniament dues moles (tal i com s'esmenta en els documents conservats). El conjunt fou construït de forma planificada el primer quart del segle XIX amb una acurada tècnica constructiva.

Foto aèria de 1974 (A.M.B.) ampliada on s'observa l'edifici de llevant sense coberta i diferenciat del conjunt

4. Es conserva intacta la canonada instal·lada per l'Ajuntament de Viladecans el 1929 que va significar reconvertir les basses en dipòsits d'aigua potable. Aquella tenia la captació en la bassa superior i després de travessar el conjunt moliner s'aprofità l'existència de la mina per continuar el seu recorregut.

5. L'ús de conreu de xampinyons dedicat pels germans Lligades a partir del 1960, ha quedat materialment registrat amb les lleixes perimetrals fetes d'obra i algunes modificacions fetes per poder accedir als diferents espais.

Conreu de xampinyons en el dipòsit o bassa inferior. Es pot veure com, en pendent travessa la canonada d'aigua. (foto entorn el 1960). Fons Josep Sánchez Ríos – Arxiu Municipal de Viladecans.

6. BIBLIOGRAFIA

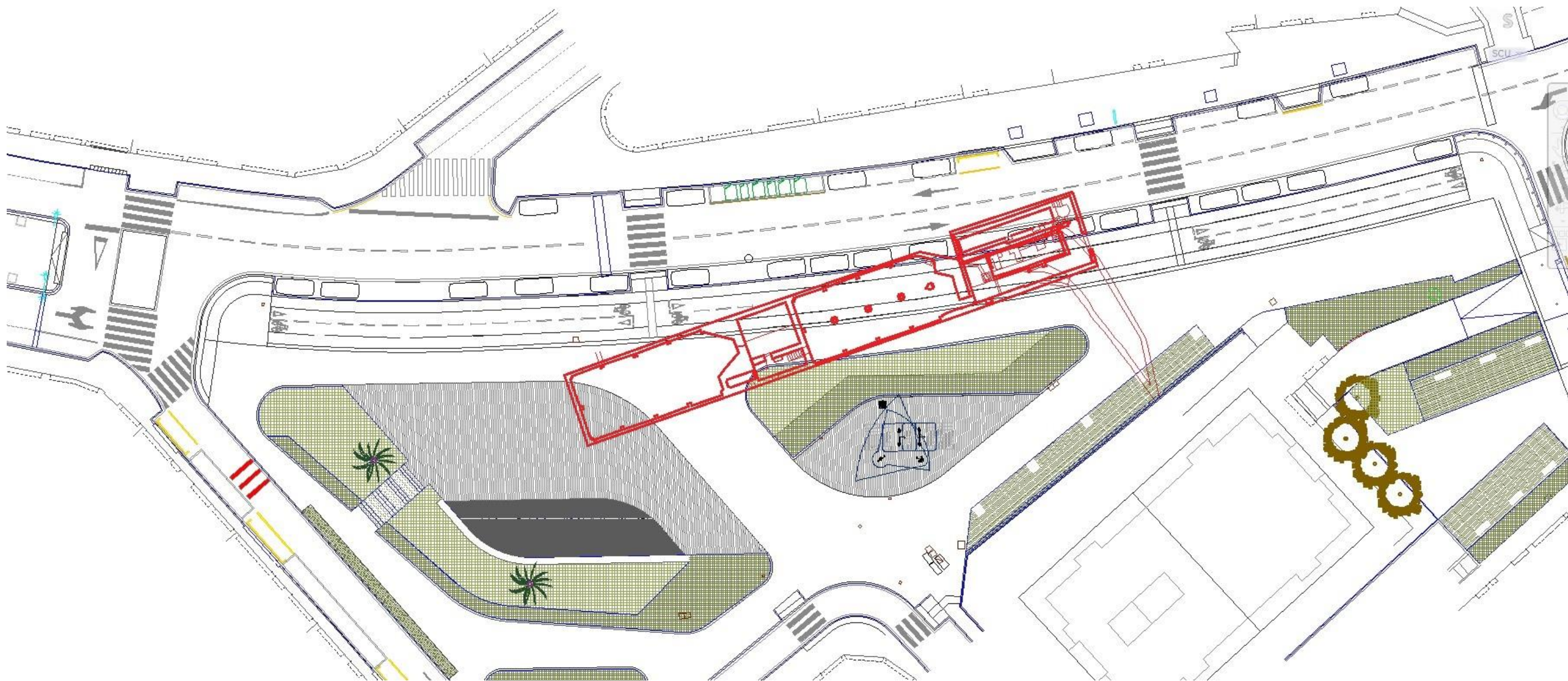
ALTAMIRANO CARDOSO, A.; CALDERÉ BEL, X.; GONZÁLEZ VERA, À. I LUENGO CARRASCO, M.(2015): “El llarg camí per a proveir d'aigua potable a Viladecans. De la mina la Parellada a la Societat Generals d'Aigües de Barcelona”, *L'aigua, el territori i les persones. Actes de les VII Trobada de Centres d'Estudis i d'Estudiosos d'Eramprunyà*, Centre d'Estudis de Gavà Pàg. 117-122. Juny 2015.

AJUNTAMENT DE VILADECANS. Departament de Patrimoni Cultural: (2022) “Informe patrimonial. Estructures molí fariner dels Modolell Plaça de Salvador Allende”.

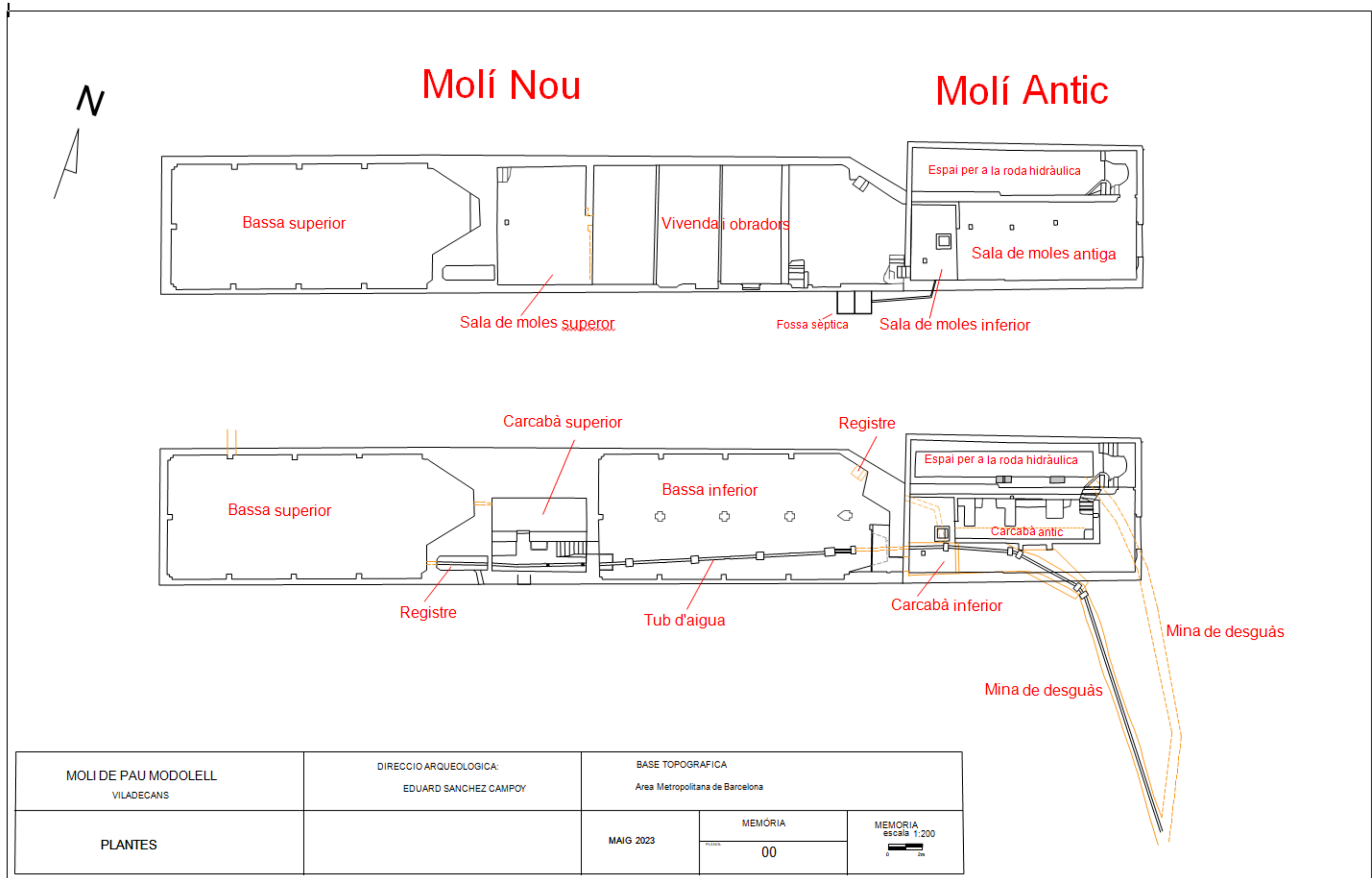
LLIGADAS. J.(2015): “La mina d'aigua dels Modolell i la primera font pública de Viladecans”. A: *L'aigua, el territori i les persones. Actes de les VII Trobada de Centres d'Estudis i d'Estudiosos d'Eramprunyà*, Centre d'Estudis de Gavà, juny de 2015, pàg. 109-116. Juny 2015.

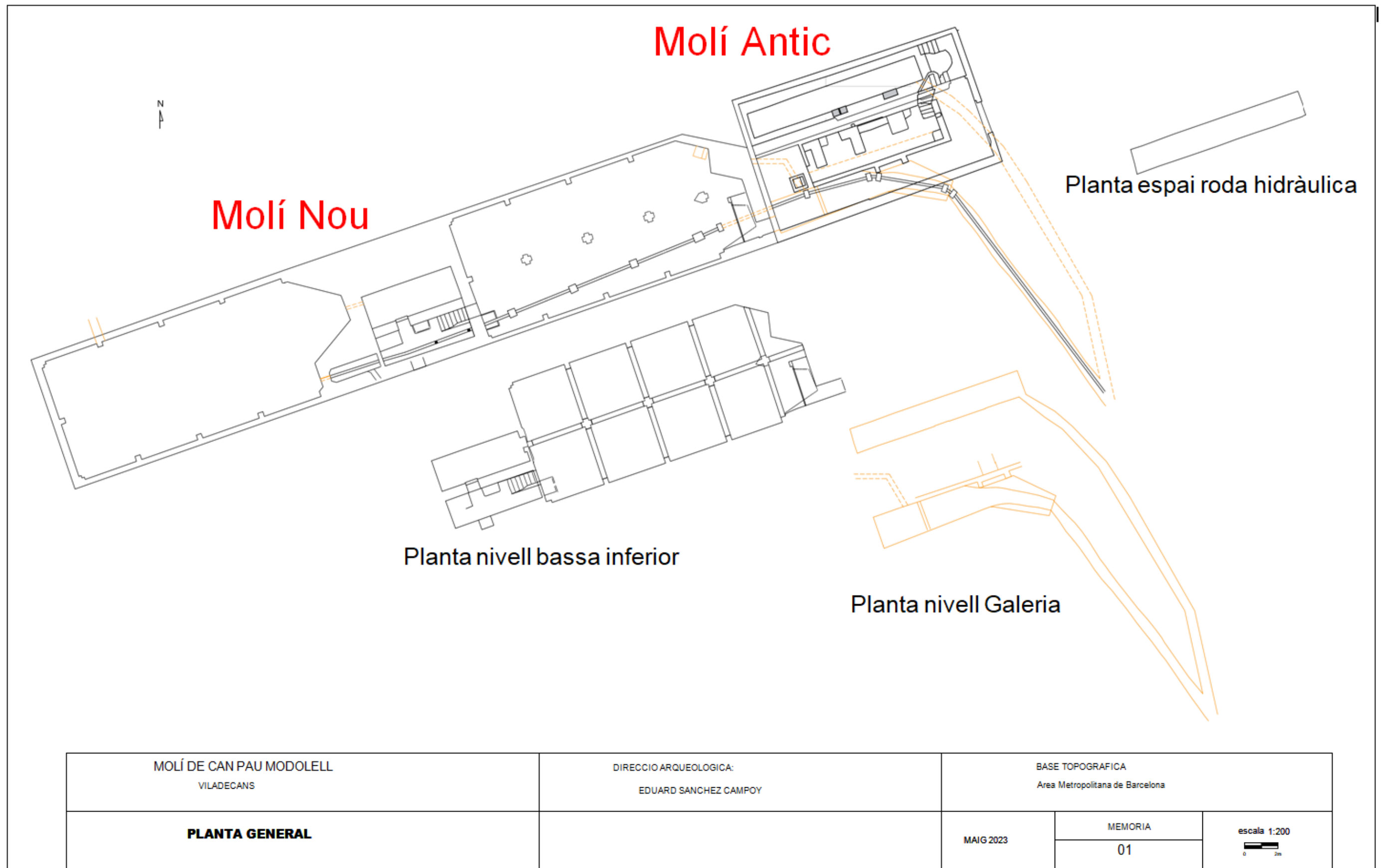
LLIGADAS. J.(2018): “Els inicis del cultiu del xampinyó a Viladecans”. Grup Tres Torres. *Actes XI Trobada Eramprunyà*.

7. PLANIMETRIA

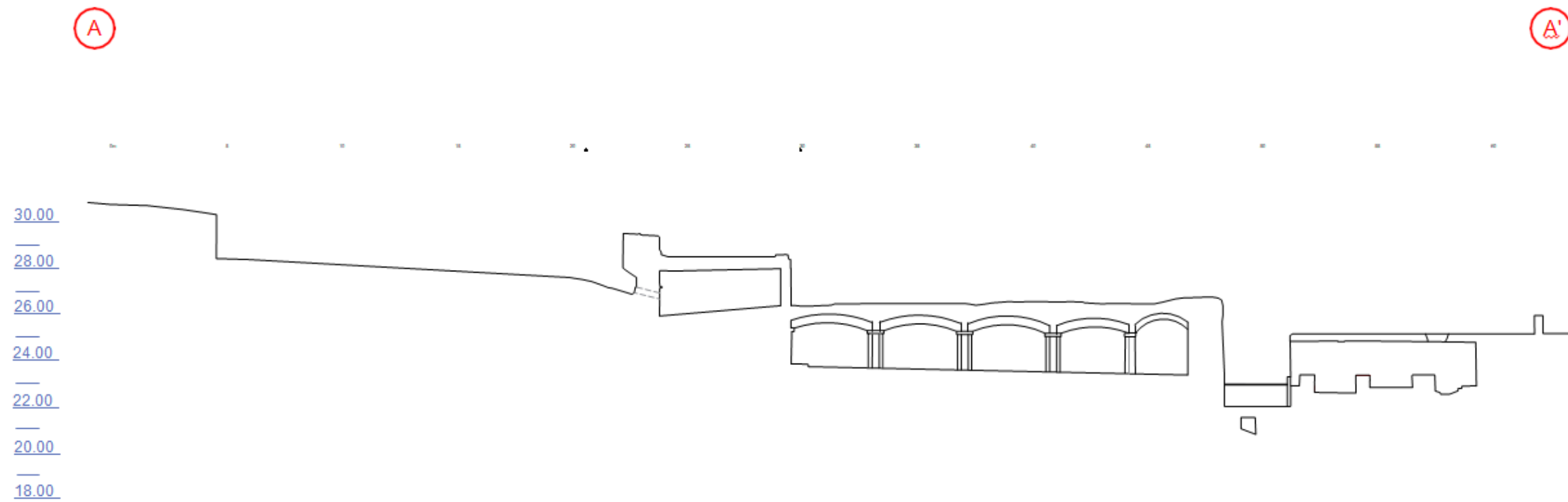
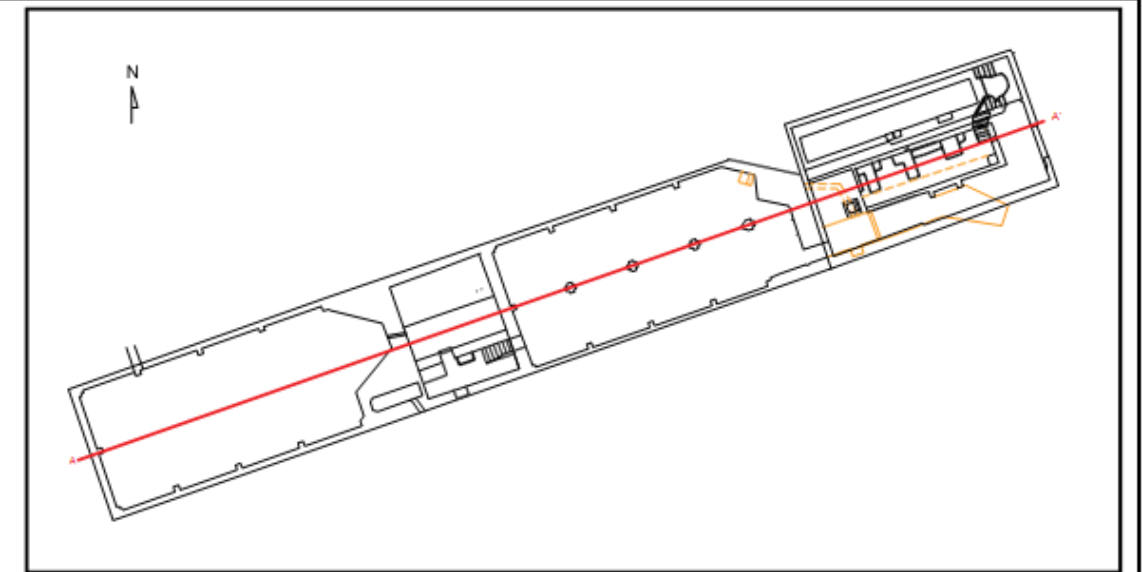

Situació de les restes del molí de Pau Modolell en el context del projecte de reforma de la plaça Salvador Allende

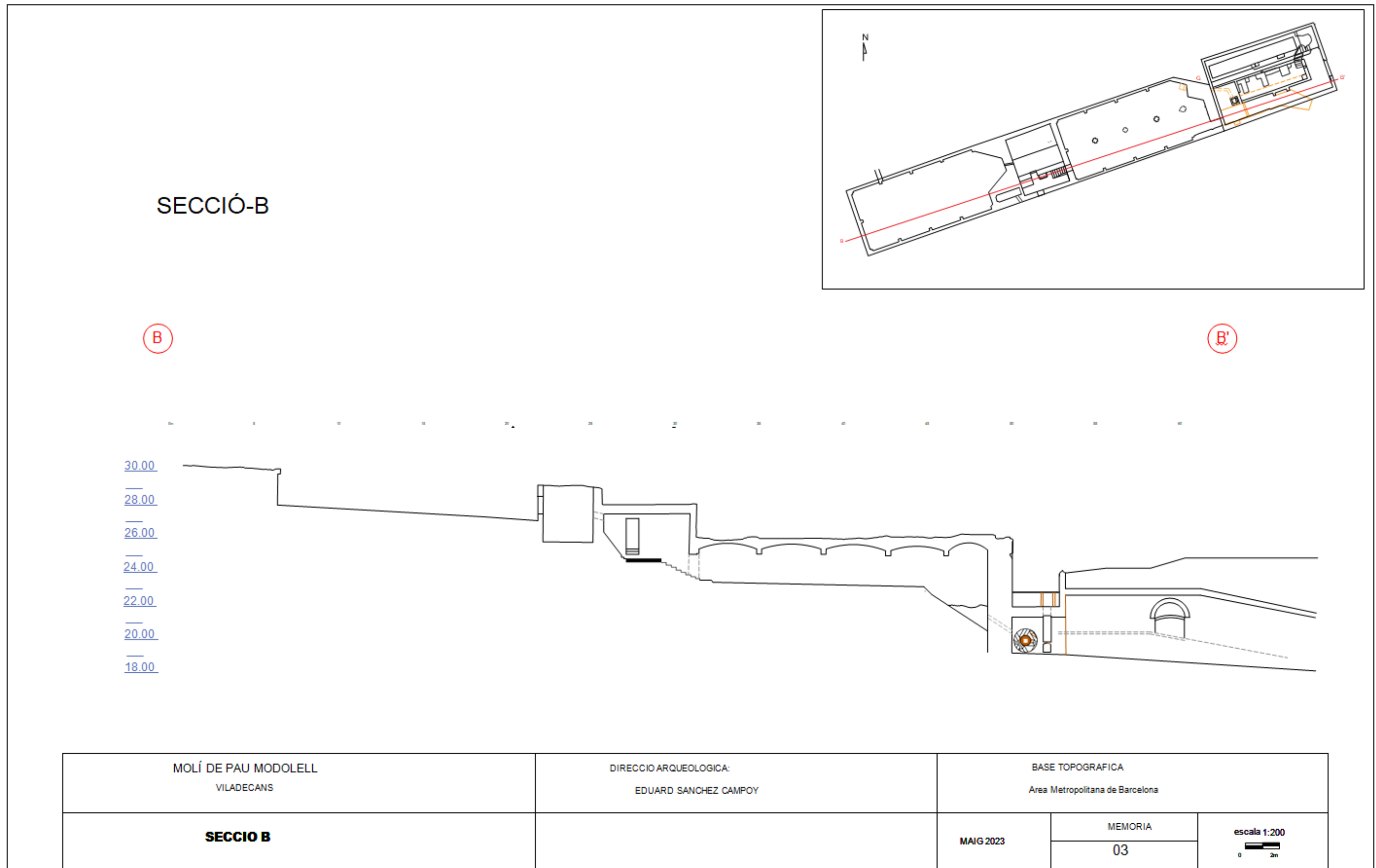

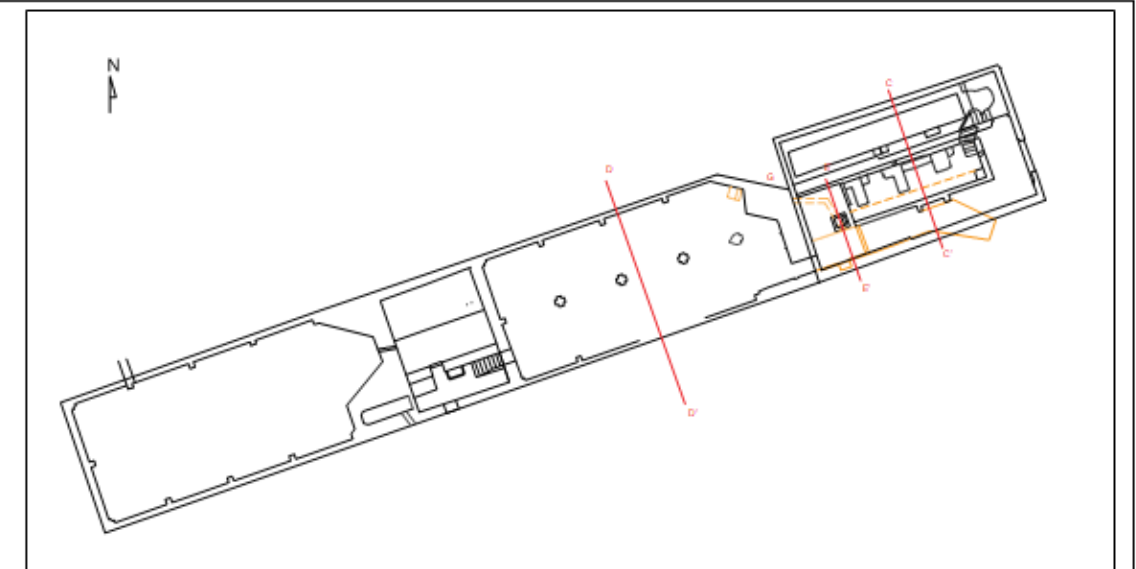

SECCIÓ-A

MOLÍ DE CAN PAU MODOLELL VILADECANS	DIRECCIÓ ARQUEOLÒGICA: EDUARD SANCHEZ CAMPOY	BASE TOPOGRÀFICA Àrea Metropolitana de Barcelona		
SECCIÓ A		MAIG 2023	MEMÒRIA 02	escala 1:200

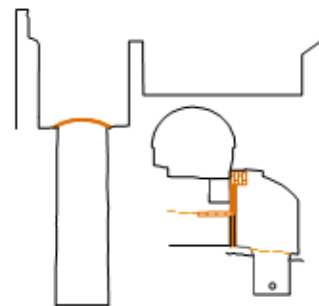

SECCIÓ-C

C

30.00
—
28.00
—
26.00
—
24.00
—
22.00
—
20.00
—
18.00

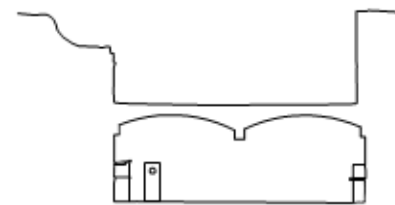

C'

D

SECCIÓ-D

30.00
—
28.00
—
26.00
—
24.00
—
22.00
—
20.00
—
18.00

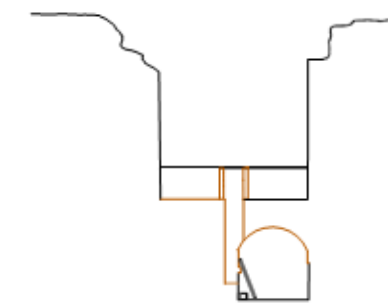
D'

E

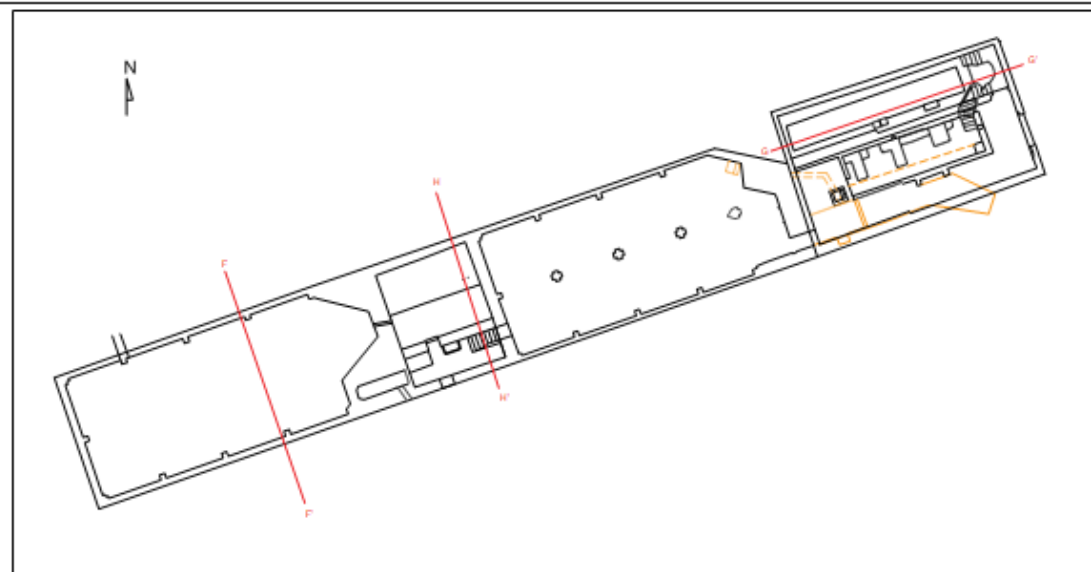
SECCIÓ-E

E'

30.00
—
28.00
—
26.00
—
24.00
—
22.00
—
20.00
—
18.00

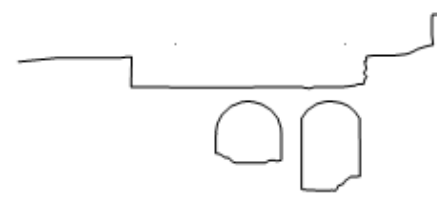
MOLÍ DE PAU MODELELL VILADECANS		DIRECCIÓ ARQUEOLÒGICA: EDUARD SANCHEZ CAMPOY		BASE TOPOGRÀFICA Àrea Metropolitana de Barcelona	
SECCIONS C, D, E		MAIG 2023	MEMORIA	escala 1:200 	
			04		

SECCIÓ-H

H

30.00
—
28.00
—
26.00
—
24.00
—
22.00
—
20.00
—
18.00

SECCIÓ-F

F

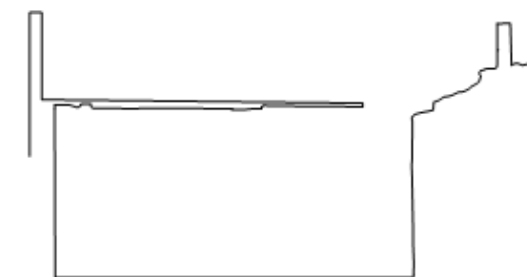
30.00
—
28.00
—
26.00
—
24.00
—
22.00
—
20.00
—
18.00

SECCIÓ-G

G

30.00
—
28.00
—
26.00
—
24.00
—
22.00
—
20.00
—
18.00

MOLÍ DE PAU MODOLELL VILADECANS	DIRECCIÓ ARQUEOLÒGICA: EDUARD SANCHEZ CAMPOY	BASE TOPOGRÀFICA Àrea Metropolitana de Barcelona		
SECCIONS F, G, H		MAIG 2023	MEMORIA	escala 1:200
			05	

